

C. U. SHAH UNIVERSITY

Winter Examination-2022

Subject Name : Human Resources Management – I

Subject Code : 4CO03HRM1

Branch: B.Com (Gujarati)

Semester: 3

Date: 30/11/2022

Time: 11:00 To 02:00

Marks: 70

Instructions:

- (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
- (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed.
- (3) Draw neat diagrams and figures (if necessary) at right places.
- (4) Assume suitable data if needed.

- Q-1 Attempt the following questions: (14)**
- a) માનવ સંસાધન આયોજન કોનું અવિભાજ્ય અંગ છે? 1
 (A) આયોજનનું (B) અંકુશનું (C) દોરવણીનું (D) સંચાલનનું
- b) ..... એટલે કાર્યના વિવિધ ઘટકોનો ચોક્કસાઇ પૂર્વકનો અભ્યાસ. 1
 (A) કાર્ય વિશ્લેષણ (B) કાર્યવર્ણન (C) કાર્યમૂલ્યાંકન (D) એક પણ નહિ
- c) રોજગાર વિનિમય કેન્દ્રો એ કર્મચારી ભરતી માટેનું ..... કહેવાય. 1
 (A) આંતરિક પ્રાપ્તિસ્થાન (B) બાહ્ય પ્રાપ્તિસ્થાન
 (C) પ્રત્યક્ષ પ્રાપ્તિસ્થાન (D) એક પણ નહિ
- d) માનવ સંસાધન આયોજન માનવ સંસાધનની માંગ અને પુરવઠાની..... જાળવે છે. 1
 (A) સમતુલા (B) સંપ્રાપ્તિ (C) સવિનયતા (D) આમાંથી એક પણ નહિ
- e) અછત, માંદગી, બેકારી, ગંદકી અને અજ્ઞાનતાના પાંચ મહાદાનવો ઉપરનું આક્રમણ એ ..... છે. 1
 (A) મજૂર સલામતી (B) માલિક સલામતી
 (C) સામાજિક સલામતી (D) વિવાદ પ્રવૃત્તિ
- f) ભવિષ્યમાં કેટલા અને કેવા પ્રકારના કર્મચારીઓની જરૂર પડશે અને કેટલે અંશે આ માંગ પૂરી થશે તેનું આધારણ કરવાનો પ્રયાસ એટલે..... 1
 (A) માનવ સંસાધન સંચાલન (B) માનવ સંસાધન વિકાસ
 (C) માનવ સંસાધન આયોજન (D) કોઈ પણ નહિ
- g) સામાન્યતઃ માનવ સંસાધન આયોજનનાં તબક્કા કેટલાં છે? 1
 (A) બે (B) ત્રણ (C) ચાર (D) પાંચ
- h) “પરિબળોની તુલના પદ્ધતિ” કોની મુખ્ય પદ્ધતિ છે? 1
 (A) કાર્યમૂલ્યાંકન (B) કાર્યવર્ણન (C) કાર્યવિશ્લેષણ (D) કર્મચારી મૂલ્યાંકન

- i) યોગ્ય જગ્યા માટે, યોગ્ય સંખ્યામાં, યોગ્ય સમયે, યોગ્ય માણસો પ્રાપ્ત કરવા તેને શું કહેવાય છે? 1
 (A) ભરતી (B) બદલી (C) બઢતી (D) ભરતરફ
- j) નીચેના પૈકી કઈ વેતન પ્રથાને વ્યક્તિગત પ્રોત્સાહક વેતન પ્રથા કહેવામાં આવે છે? 1
 (A) હેલ્સી પ્રીમિયમ યોજના (B) પ્રિસ્ટમેનની યોજના
 (C) સમય વેતન પ્રથા (D) કાર્યવેતન પ્રથા
- k) ભારતમાં માનવ સંસાધન સંચાલનનો કયારથી સંપૂર્ણ સ્વીકાર થયો? 1
 (A) 1970-71 (B) 1980-81 (C) 1990-91 (D) 1960-61
- l) કામદાર નિવૃત્તિ વખતે તેને પ્રોવિડન્ટ ફંડ ઉપરાંત નીચેના પૈકી કઈ રકમ મળવાથી કામદારને પ્રાણવાયુ સમાન લાગે છે? 1
 (A) બોનસ (B) ગ્રેજ્યુઇટી (C) કદરદાની (D) આમાંથી એક પણ નહિ
- m) માનવ સંસાધન આયોજન કોની સાથે સંબંધ ધરાવે છે? 1
 (A) ભૂતકાળ સાથે (B) વર્તમાનકાળ સાથે (C) ભવિષ્યકાળ સાથે (D) કોઈ પણ નહિ
- n) ઔદ્યોગિક ક્રાંતિએ મજૂરસંઘની જન્મદાત્રી છે. આ વિધાન યોગ્ય છે? 1
 (A) હા (B) ના (C) ખોટું છે. (D) એક પણ નહિ

Attempt any four questions from Q-2 to Q-8

- Q-2 Attempt all questions (14)**
 A કર્મચારી સલામતી અંગેની જોગવાઈ જણાવો. 07
 B મજૂર સંઘનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો જણાવો. 07
- Q-3 (14)**
 માનવ સંસાધન ભરતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો વિશે સમજાવો.
- Q-4 Attempt all questions (14)**
 A માનવ સંસાધન આયોજનનો અર્થ આપી તેના આવશ્યક તત્ત્વો જણાવો. 07
 B સમય વેતનપ્રથાનો અર્થ આપી તેના ફાયદા -મર્યાદાઓ સમજાવો. 07
- Q-5 Attempt all questions (14)**
 A માનવ સંસાધન સંચાલનના હેતુઓ આપો. 07
 B આદર્શ વેતનપ્રથાના લક્ષણો જણાવો. 07
- Q-6 Attempt all questions (14)**
 A સહભાગીદારીનો અર્થ આપી તેના આવશ્યક તત્ત્વો, ફાયદા તથા મર્યાદાઓ જણાવો. 07
 B કાર્ય મૂલ્યાંકનના ફાયદા - મર્યાદાઓ સમજાવો. 07
- Q-7 (14)**
 માનવ સંસાધન આયોજનને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો.
- Q-8 Attempt all questions (14)**
 A કર્મચારી સંચાલન અને માનવ સંસાધન સંચાલન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. 07
 B કામદાર મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિની જરૂરિયાતો- મહત્વ સમજાવો. 07

